

21 februari 2026

Terugblik 'Herinneren met Brans Stassen'

Brans Stassen was een van het allereerste ontwerpers van Almere. Afgestudeerd als architect maar werkte van 1980 tot 2001 aan stedenbouwkundige opgaven vanuit verschillende overheden. Vandaag vertelt hij in Huis van Haven hoe het er in die eerste tijd aan toe ging. Schetsend en knippend neemt hij zijn gehoor mee in de ideeën van toen. De grote schare toehoorders ervaart zijn bevlogenheid en gaat geboeid met Brans in gesprek. Omroep Flevoland maakt een reportage die later op de dag wordt uitgezonden.

door Thijs Wartenbergh

"Ik was een van die jonge honden die vonden dat Almere iets heel anders moest worden..."

Jongens waren we, maar aardige jongens', begint Stassen, vrij naar Nescio. En jongens, die beter jonge honden genoemd konden worden: pas afgestudeerde academici van allerlei richtingen die verfrissende ideeën hadden over de manier waarop een stad er uit moest zien in de nog maagdelijke polder. Zo iemand was Brans Stassen, een van de peetouders van Almere genoemd.

Inmiddels 89, maar nog erg vief. Als jonge architect ging hij samen met een veelheid aan vertegenwoordigers van allerlei disciplines - 'zowel alpha's als bèta's' - op 1 januari 1972 aan de slag bij Projektburo Almere. Ze bogen zich al onderzoekend, discussiërend en tekend over de stedenbouwkundige en architectonische vraagstukken en namen uiteindelijk besluiten: zo moest Almere worden.

21 februari 2026

En hoe dan wel? Op de allereerste plaats, zo vertelde hij: weg met de saaie bouwstijl van de Delftse School (onder meer te vinden in Emmeloord en Lelystad), leve het structuralisme, waarbij een eenmaal begonnen patroon gespiegeld en herhaald kon worden. Ruim baan voor de modernisten dus.

Met zo'n visie kon een aantrekkelijke woonwijk ontstaan. Blom, Van Eyck, Bakema, Hertzberger en Van Stigt (inderdaad, de architect van de Schoolwerf) waren aansprekende namen bij die nieuwe aanpak.

Begintijd

Maar hoe ging dat er in de jaren zestig en zeventig al discussiërend en filosoferend aan toe? Er kon 'from scratch' een nieuwe stad worden ontwikkeld: een unieke kans. We ervaren hier in Haven hoe het uiteindelijk is geworden. Maar wat vindt hij daarvan? Je kunt namelijk veel van achter een tekentafel bepalen, maar op de samenleving die het wordt heb je niet zomaar greep. De mensen. Het hart en de ziel van een wijk. Hoe geef je die alle kansen om een gemeenschap te worden?

De Almeerder krijgt er voorlopig nog niet genoeg van te praten over de ontstaansgeschiedenis van Almere. 'Dat verveelt nooit', zegt hij: 'We zijn hier in de Schoolwerf, de allereerste wijk van Almere. Een bijzonder geslaagd project. Ik vind dat dit hele buurtje bij het Post 65-erfgoed zou moeten behoren, dat zijn bijzondere bouwprojecten van na 1965. Mogelijk kan het vallen onder 'beschermd stadsgezicht': een omgeving met een bijzonder cultuurhistorisch karakter dat behouden moet blijven.'

*foto's
Erna Koelman
en Omroep
Flevoland*

21 februari 2026

Stedenbouw

'Almere is bedacht in Lelystad', gaat hij verder. Niet onlogisch, in Almere was nog niets en het Projektburo zetelde in Lelystad. Hoewel hij als architect aan de TH in Delft was afgestudeerd, is er in Almere niet echt een wijk waarvan hij kan zeggen dat hij die hij die op papier heeft gezet. 'Ik kreeg te horen dat ik me op de stedenbouw moest gaan richten. Een architect konden ze wel van elders inhuren. Een teleurstelling voor mij? Niet echt. Een stedenbouwkundige is ontzettend belangrijk. Ik kon me in dat werk helemaal uitleven. Als iemand zegt: 'Ik woon hier zó mooi', dan betekent dit dat er in de ontwikkeling van een wijk ook mooie uitzichten zijn gecreëerd. Dat valt onder stedenbouw, en daar heb ik me mee bezig gehouden.'

Stassen was wel nauw betrokken bij de woningbouw in de wijken Meenten en Grienden. Opzet was om woningen te realiseren aan de randen van de stad. 'Dat heeft daar gestalte gekregen. Denk aan de Dijkmeent en de Klavergriend', vertelt hij, 'daar ben je in contact met de natuur.'

Meerkernig

Terug naar de allereerste fase, het Smedinghuis in Lelystad, van waaruit de plannen voor Almere Haven werden gesmeed. Henk van Willigen, met name hij, benadrukt Stassen, en Piet Davelaar, hebben eind jaren 60 het rapport 'Verkenningen omtrent de ontwikkeling van de nieuwe stad Almere in Flevoand' opgesteld. Daarin werd vastgelegd dat de stad een meerkernige opzet zou hebben, met voornamelijk laagbouw, zoals door topmensen van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders en landdrost Otto, al was besloten. Dat werd erg handig gevonden: Almere kon per kern, stadsdeel, langzaam maar zeker groeien.

Wat Almere vooral niet moest worden waren steden als Emmeloord en Lelystad, en de Amsterdamse Bijlmer, die als één geheel werden ontworpen: saai, massaal en zonder hart. Haven moest eruit zien als een zuiderzeestadje: kleinschalig, dorps, met veel groen. De woningbouw moest de mensen beschutting geven tegen weer en wind en een besloten karakter hebben; ideaal om elkaar te ontmoeten.

Geslaagd

Stassen kan nu - 50 jaar later - met voldoening zeggen dat Almere Haven geslaagd is. 'Ik vind die 50ste verjaardag zonder meer aanleiding voor een feestje. Haven is afwisselend en sfeervol, en heeft een menselijke maat. Er waren destijds een grote verscheidenheid aan architecten bezig met ontwerpen, met elk een eigen aanpak. Die verscheidenheid is nu een van de kwaliteiten van het stadsdeel.

Mijmerend besluit hij: 'Alles om je heen verandert. Of de ideeën van toen gerealiseerd zijn? De werkelijkheid is meer dan de ideeën waarop die zich baseert. Je ziet nu de straten, de scholen, de mensen, het kloppend hart van een wijk: dat kun je niet schetsen vanachter een tekentafel. De komende jaren zal de druk om te bouwen toenemen, net als elders in Almere. Hopelijk wordt straks niet al te veel van het kostbare groen opgeofferd, want dat maakt Haven zo uitzonderlijk.'

*foto: Bob
Friedlander
collectie
Stadsarchief
Almere*

21 februari 2026

Omroep Flevoland kwam 21 februari ook een kijkje nemen en ging in gesprek met Brans. Zij tekenden onderstaand verslag op.

Vijftig jaar geleden is Almere bedacht, in Lelystad. Dat zegt architect Brans Stassen. Hij stond als stedenbouwkundige aan de wieg van Almere. Daarom was hij zaterdag speciale gast in museumwoning Huis van Haven. Dat huis in Almere Haven is vanwege de vijftigste verjaardag van Almere volledig ingericht als ware het 1976. Architect Stassen gaf daar tekst en uitleg aan bezoekers. Hoe is Almere bedacht, en wat is er van dat idee geworden?

"Ik ben heel lang in Lelystad blijven wonen", zegt de inmiddels 89-jarige architect. En daar werkte hij de schetsen uit voor de straten, de pleinen en de wijken van Almere. "Toen werkten we nog met tekentafels. Dat doet nu niemand meer." Toen Stassen jaren later zelf naar Almere verhuisde, zag hij al fietsend door de stad hoe zijn ideeën voet hadden gekregen in de realiteit. "Als ik dan door het park naar Haven reed, dan was ik verpletterd door die geweldige bomen hier."

Wat Almere met 50 jaar achter de kiezen is geworden, Stassen had het niet durven dromen. Huizen, wijken en straten, die kun je bedenken op een tekentafel. Maar de samenleving, de ziel van Almere, die valt niet te schetsen. "Wij waren bezig met de fysieke stad. Maar Almere is natuurlijk de inwoners, dat is de ziel, die was er nog niet. Wij hebben alleen maar de huizen getekend."

Stassen was te gast in Het Huis van Haven, de museumwoning in Haven waar de bezoeker met een stap over de drempel helemaal terug is in 1976. In het huis zijn de muren van granol, een grof sierpleister dat toen zeer populair was. De keuken is bruin met oranje. En er staan nog vaste telefoons met een draaischijf en een stereo-installatie met een cassettedeck. Menig bezoeker kabbelt tijdens het bezoek aan de museumwoning langs de oevers van de tijd.

"Ik vind het ontzettend leuk om weer terug te zien hoe het toen was", zegt een mevrouw. "Je voelt je meteen thuis", zegt een andere bezoeker. Een meneer ziet het bezoek als een 'trip down memory-lane'.

'Groen Almere'

Ans van Berkum, Initiatiefnemer van het Huis van Haven, nodigt daar maandelijks een spreker uit. Architect Brans Stassen stond prominent op haar verlanglijst. Want Stassen dacht niet alleen in stenen, zegt Van Berkum. Hij voorzag een groen Almere. "De balans tussen bebouwing en groen, dat is echt een ding van Stassen." Almere werd een meerkernige stad waar de natuur als het ware doorheen liep. Brans Stassen ziet het behouden van dat oorspronkelijke idee als uitdaging voor de toekomst. Want de druk op Almere om woonruimte te leveren is groot, zegt Stassen. En in groen kun je pas wonen als je er huizen bouwt. "Het kan niet zo zijn dat Almere niet meer mag groeien", zegt de architect. Hij voorziet dat het groen wat Almere nu nog heeft, niet allemaal behouden zal blijven. Stassen is benieuwd welke kant de stad op zal gaan. "Het is een interessante periode in de groei van Almere."

